

Kálaad Pwôl nyə á cilə buud ó Ifêz yé Isâ í dúgyá nə kálaad mə Pwôl shú Ifêz yí

Pwôl nyə á cilə bóól ókálaad a njúl mímbwugud, bwé dɛ jôw ókálaad bəəŋg nə «okálaad ɔ mwâ mimbwug». Bɛ́ɛlə sâ jísé Ifz 3.1 nə 4.1 dí yí, í ŋgə nyîn né kálaad á buud ó Ifêz jisə cínəŋgú mbwoomb «ókálaad ɔ mwâ mimbwug» dí, bə́nəŋ nyəəŋg á buud ó Filipî, nə á buud ó Kolósia, nə nyəəŋg nyə á cilə Fəlməŋ yé.

Mínjígúlá mísé kálaad wəəŋg dí myá mí ŋgə nyîn nda sâ mə cí né Pwôl nyə a shígé cilə nyə nji shú Dɔ ŋgwúd. Shug lá mínjígúlá myəəŋg wé yuug á kandugə kandugə Zembî nyə á yágulə yí; yuug nə á sheəŋg ísâ yâ jon nə ya shí byêsh Krîst dí shí məkuú (1.10). Pwôl nyə á ka kaaw njígúlá wəəŋgú məŋkəw məbá.

(1) Nkəw áshúshwóógú í ŋgə lwó nə Zembî nyə á sheəŋg Oyúden bə́nəŋ ikúl ishús, a sá nə bwé bə́g kúl ŋgwúd kwoŋ mə Krîst dí (1.3–3.21).

(2) Nkəw ábɛé í ŋgə lwó nə obúgala bə́sh bwé jə́lá nə cugə cug á bə́lə seəŋgyá kúl ŋgwúd, nəcé bə́sh bwé músə buud ɔ Yésus-Krîst (4.1–6.20).

Məbáda

¹ Mə Pwôl, muud Zembî nyə a féesh né mə bə́g *muud lwámá mə Yésus-Krîst yé, mə cilə bí mɛ́ŋkəŋkə mí búúd ó Yésus-Krîst, buud ó abúgúlag.

² Sóónḡú wúsú Zembî bá Cwámba Yésus-Krîst bwé ó sá bí mpaam, bwé ó sá námé ná bi ḡgág nə cugə ná shεε.

Mpaam ántə minji

³ Gúmá nə Zembî, Sóónḡú mə Cwámba wúsú Yésus-Krîst, nyə muud nyə á mə bwádan nə sê kwonj mə *Krîst dí, sá sá mənywa mâ *shíshim məváál mēsh jonj dí gwôw yé. ⁴ Nyə á bwey féesh sá kwonj mə Krîst dí a nda fwo fwə shí nə gwôw. Nyə a féesh sá ná sá bág minjékəjkə, kú nə sá á jumúḡ nyádi míshúd. Ngələ bε cεlí nyə á cεl sá yí, ⁵ nyə á bwey bə nə cεlá ná a bá ḡwa sá tâḡ bwán bé kwonj mə Yésus-Krîst dí, váál jəjə yéesh jé í á bə yí. ⁶ Yéesh jé í á bə ntó shú ná sá ságúsəḡ məma mpaam nyə á sá sá kwonj mə ábábə yé dí yí.

⁷ Zembî nyə a mə yíl sá mányámád nəcé məcií mə ábábə yé wəonḡú, a mə juu sá nə iwushí bísú nyádi kwonj dí, nə ijuugá námé bímbí məma mpáam nyé. ⁸ Zembî nyə a mə bul bul sá sá mpaam nyəonḡú, juw sá zhií mə bə nə fεḡ nə ikəḡ. ⁹ Nyə a mə sá ná sá mpúḡ jəjə yuug jé nyə á ḡḡə baagələ shwoó ná a bá zə sá lúu mə Krîst dí yí. ¹⁰ Nyə á ḡḡə baagələ yuug jəonḡ ná a bá zə casələ gwo mwów mâ məzhúḡlá: í á bə ná a bá sεεḡ isá byēsh yə Krîst ná Krîst nyəméfwó a jwúḡ nə byo: tə isá bísé gwów jonj dí yí, tə byəonḡ bísé wa shí yí.

1:3 2.6; 2Kr 1.3 **1:4** 5.27; Yuá 15.16; 17.24; 2Te 2.13 **1:5** Yuá 1.12 **1:6** Mat 3.17; Rom 5.2; Kol 1.13 **1:7** Zembî nyə a mə yíl sá mányámád: Kol 1.13-14 məcií: Ifz 2.13; Rom 3.25-26; Kol 1.20; 1Yn 5.7 Zembî nyə a mə bul bul sá sá mpaam: Ifz 2.7 **1:9** 1.22; Kol 1.16, 20

11 Zembî nyə a mə ɲwa sá tâɲ kəw* dé lúu má Krîst dî. Nyə a tééd bwey féesh sá námə nda yuug jé í á bwey bæ ná, nyə muud mə dú kyey nə isâ byêsh nda á céel ná yé. 12 Nyə á ɲwa sá tâɲ kəw dé shú ná, sá buud sá á tééd fwo bwey kwey bwágó lúu wó Krîst wá, sá dúg ságusə váál á mpíyá nə gúmá yí. 13 Nyádi kwon dí wó Zembî nyə á wá bí Nkɛ̀ɲkɛ̀ Shíshim nyə á bwey kaag buud yé, nyə á wá bí nyə tâɲ məyigyé mé ja bí á gwág ciyá á búbálé yí, ja bí á gwág Jɔjɔ Lɔɲ ɲgá cug bí yí, ná ndéé bi mú *búgula nyə yí. 14 Nyə a wá shé Shíshim yé wəɔɲg mílámúd tâɲ béén ná a bá yə sá dúsú kəw lú mánywa ja á bá zə mɛel yíl kúl búúd jé mányámád yí. Nəcé, nyə á kusə kúl búúd jəɔɲgú ná í bág də ságusə váál á mpíyá nə gúmá yí.

Məjəgula

15 Sâ jəɔɲg wó bí é gwág ná, té mə á gwáduga ná bí ɲgə *búgula Cwámba Yésus, bi ɲgá námə céel obúgula bēsh yí, 16 mə ayówé ɲgólə yə Zembî akíba shú dún ja jēsh mə ɲgá wá bí məjəgula mām di yí. 17 Mə ɲgə jəgula ná, Zembî mə Cwámba wúsú Yésus-Krîst, Pupá á milwanə yóg bí *shíshim á fəg í é lwó bí nyə, sá ná bí mpúg nyə yí; 18 a wág bí ɲgúnɲgəɲ mísh mǎ lámúd, bi mpúg váál bwágó lúu búúd bwó dú bæ nə ndí ja á jəw bwo yí, bí mpu bímbí lú zhwog ijimá ísâ á dú kaaw mɲkɛ̀ɲkɛ̀ mi búúd myé yí, 19 nə məma yáág-yáág mísóólúgú á də sá shú sá obúgula myá, mísóólúgú á də sá nə məma ɲkúl nyé ántɔ minji myá. 20 Məma ɲkúl ántɔ minji nyəɔɲg wó nyə á wɛɛf

1:11 1.4; Rom 8.28-29 * **1:11** Bóól bwó ci na ná: «Zembî nyə a mə yə sá dúsú kəw.» **1:13** 4.30; 2Kr 1.22; Kol 1.5 **1:14** 4.30; 2Kr 1.22 **1:16** Kol 1.3 **1:17** 5.17; Mik 2.6; Kol 1.9-10 **1:18** 4.4; Kol 1.12 **1:19** 2Kr 13.4; Kol 2.12 **1:20** Mis 2.33; Kol 3.1

gwúmúshíla *Kríst ná ndeé kə jil nyə nyádí mbwə mənchwum jon dí gwôw yí. ²¹ Nyə á bân Kríst gwôw a ntə ísâ yâ məyídúgú† í ngə wá buud mányámád yí, nə byəɔŋg í ngə lwó buud mpəl yí, nə byəɔŋg í ngə ntə buud ŋkul yí, nə byəɔŋg bísə nə icwamba yí; á ntə sâ jêsh jí nə ŋkul gwiidəw jínə təə wa cug ga dí, təə jəɔŋg cug í ngə zə shwóg yíid. ²² Zembî nyə a mə wá ísâ byêsh Kríst dí mányámád, nə ndeé, nda Kríst mə jwú nə ísâ byêsh ná, Zembî mú təl nyə lúu á *Də lú óbúgula, ²³ Də dəɔŋgú í njúl nyúúl nyé, í njúl lwándúlá nə nyə, nyə muud ngə lwándulə sâ jêsh kúl jêsh yé.

2

Kríst nyə á zə nə cug

¹ Bi bân, nə iwushí nə *misəm bí á du sá myá, mí á sá nə bi bəg mimbimbə. ² Bi a wá mənyúúl cug iwushí nə misəmád yág, ŋwa kuú njənd á buud ɔ shí ga, ngə bɛ məsa ngə kyey nə lal-lal məjamb míngúlúd yé, nyə *shishim ngə lwáfələ buud ɔ míngáádá yé. ³ Sə bêsh óga, sə á bə námə gwoŋg jəɔŋgúd, cug jísú í á ngə bɛ iyéesh yâ milâm mísú, sə á du sə nji nə sə mə lwándulə íyéesh byəɔŋgú nə bów-bôw mítédúgá myâ cínəŋg; sə á bwey byêl sə njúl námə nda bóol bêsh, sə njúl nji nə Zembî

1:21 6.12; Rom 8.38; Gal 4.8-9; Kol 1.13, 16, 20; 2.9-10, 15, 20

† **1:21** Na jisə wəɛŋgəles bwə ngə ciy Yūd 1.6 dí wá. **1:22** 1.10;

4.15; 5.23; Sôm 8.7; Kol 1.18; 2.19 **1:23** Də dəɔŋgú í njúl nyúúl nyé:

2.16; 4.1-16, 25; 5.30; 1Kr 12.4-11, 27; Kol 2.19 í njúl lwándúlá nə nyə:

2.14, 18; 4.1-6; Kol 3.15 lwándulə sâ jêsh kúl jêsh: 3.19; 4.10 **2:1**

2.5 **2:2** 6.12; Yuá 12.31; 14.30; Mís 26.18; 1Yn 2.16 **2:3** 5.6, 8;

Rom 1.28; Kol 3.6

gwágúg sá zhwuŋá. ⁴ Nji, Zembî ji bul bæ nâ lâm mácey, nyâ á cœel shé nâ fwámé mæma cœlí. ⁵ Gwá wá í á sá ná, shé buud shé á bæ mimbimbæ næcé iwushí bishé wá, nyâ á nyingæ yæ shé cug ja nyâ á gwûmushi *Krîst yí. Mpaam má Zembî wá í á má sá ná bi dúgúg cug. ⁶ Zembî nyâ a gwûmushi shénôŋ Yésus-Krîst, ná ndéé, lúu yé dî, nyâ a má kæ jil shénôŋ gwôw jon dî. ⁷ Nyâ a sá shé bímbí lú mánywa dœŋgú lúu má Yésus-Krîst dí, shú ná a lwó ikala í búúd í é ŋgæ byêl yí ná, mpaam á jí nâ ndí yí, í ntɔ sâ shé bân mæ jôw ná mpaam yí. ⁸ Mpugá ná mpaam má Zembî wá í á má sá ná bi dúgúg cug, bi a má ka ntâg bii mpaam nyœŋgú nâ zhií a búgá. Sólúgú wœŋg í cúgé sólúgú wân, jísæ yána má Zembî. ⁹ Shé á dúgúg cug næcé fwôlæ sá wúl sólúgú, mbô. Muud nda jee ŋkœny nyúul. ¹⁰ Shé búsæ yida bæ sâ Zembî nyæmfwó má shîn lúlæ yí. Nyâ á nyingæ té shé ncuncumbæ lúu má Yésus-Krîst dí, shú ná shé kág sá jɔjɔ mísólúgú nyâ á bwey kwæmusa shé myá.

Kúl búúd má Zembî

¹¹ Bi buud bí á byêl yág íkúl ishús dí wá, bi œ tédúgá sá bí á dæ bæ yí, ja *Oyúden bwá á dæ ŋwa ná bí cugé nâ ábiwáág yí, í njúl ná bân bwá á bæ nâ nyâ nji mányúúlúd, mæbwá má búúd sálæ. ¹² Bi á dæ bæ, kú nâ wónŋó nâ *Krîst, kú nâ zhií bí má bé búúd œ Izæŋyêl; bi á dæ bæ ojínæ, kú nâ kœw ísâ Zembî nyâ á

2:4 Rom 8.39; 9.16; Zhk 5.11 **2:5** 2.8; Rom 3.24; 6.13; Kol 2.12-13

2:6 1.3; Kol 2.12; 3.1 **2:7** 1.7; Rom 5.20 **2:8** Mat 20.15; Yuá 4.10; Mis 15.11; Gal 2.16 **2:9** Rom 3.28; 1Kr 1.31; 2Tm 1.9; Tit 3.5

2:10 Tit 2.14 **2:11** Rom 11.17 **2:11** 5.8 ábiwáág; Gal 5.6; Flp 3.3 **2:12** Rom 9.4; 1Kr 15.19; Kol 1.21-22; 1Te 4.13 ojínæ, kú nâ kœw ísâ Zembî nyâ á dæ kaag buud œ ísɔ bé yíid: 2.19

du kaag buud o ísɔ bé yíid, ηgə cugə kú nə bwágó lúu, ηgə cugə kú nə wónǵó nə Zembî. ¹³ Ká ja gaád íí, bí buud bí á du bæ Zembî shwóg-shwóg wá, mæcií má Krîst má á má sá ná bi bág nyə kúná-kúnə, kwonj má Yésus-Krîst dî.

¹⁴ Nyə wə jísə mətəla mäsú, nyə muud nyə á sá ná, a ηwa ká ηwa ká, a seηg yé. Nəcə yánálə nyə á yána nyúúl nyé yí, nyə a caam kóógúlá í á du wá mbéégí mpédúgá Oyúden nə ikúl ishús yí, kóógúlá í á du sá ná bwá dág fiima yí. ¹⁵ Nyə a má yíl mámpéndí nə ici yâ *mbwoomb məcəε, shú ná mwâ Yúden bá bēsh mwâ ikúl bwá bág mbii múúd agúgwáan ηgwúd nyádí kwonj dî, bwá cugə mətala dî. ¹⁶ Yälə nyə á yə kwolós dí yí, nyə á sá ηkwambulə mpédúgá bənəη Zembî, a seηg mwâ Yúden bá mwâ ikúl bwá bæ sâ ηgwúdá, nyə a shínal ifimuga. ¹⁷ Nyə á zə nə məkél zə jaaw bí buud bí á bæ shwóg-shwóg nə Zembî wá, jaaw bəonj bwá á bæ nyə kúná-kúnə wá ná ifimuga í má shîn. ¹⁸ Nyə wə nyə a má sá ná sé bēsh, nə Oyúden nə ikúl ishús, sé kúmæg wə Dâ nə ηkul mə Nkēηkē Shíshim ηgwúd nə ηgwúd.

¹⁹ Ná ndéé, bí cugé ná nyiηgə bæ ójínə, ηkí ntāg mintəbə. Bi músə buud o mpwág má Zembî, námə nda míl míηkēηkē mi búúd myēsh, bi músə njów búúd má Zembî dî. ²⁰ Bi básə nda isá í málwǵa bwá ηgə zə lwə nə ndí lámuga dí gwów yí; lámuga jəonj wə *buud o lwámá nə *buud o mícúndá, Yésus-Krîst

2:13 bí á du bæ Zembî shwóg-shwóg: 2.17; 3.6 mæcií: 1.7; Gal 1.4

2:14 mətala: 2.16; 4.3; Kol 1.20 seηg: 1.23; Rom 10.12; 1Kr 12.13; Gal 3.28 **2:15** 2Kr 5.17; Kol 2.14 **2:16** 1.23; Rom 5.10; Kol 1.20-22 **2:17** Iza 57.18-19; Mis 2.39 **2:18** 3.12; Rom 5.2 **2:19** 2.12; 3.6; Heb 12.22-23 **2:20** Mat 16.18; 1Kr 3.10-11; Mbá 21.14

wá jísá kwóógú áshúshwóógú í á tééd kə bwamá dí yí. ²¹ Njów wêsh í ka zə ngə lwîny nyádí kwonj dí ka zə bə nkɛ̀nkɛ̀ Mpáánzə má Cwám̄ba. ²² Nyádí kwonj dí wá bí má zə námə ngə bwɔɔda málwɔ́ga dí yé. Bì má ngə bwɔɔda málwɔ́ga dí ná ndéé í mú bə njów Zembî ngə jil Shíshim yé yí.

3

Kríst jì námə Kríst á ikûl ishús

¹ Gwá wá jí ná, mə Pwôl, mə muud jí mímbwug dí nəcə ngələ sêy nə *Kríst Yésus shú dún, bí ikûl ishús yé, má ðə jəgula nə Zembî shú dún. ² Bì a má jəlá nə jee gwág váál Zembî ngə kyey nə mpaam nyé yí, ná nyə á ŋwa mə wá nyádí mísóólágúd, a yə mə iséy ná mə sáág shú dún. ³ Zembî wá nyə a bágulə mə *ndím̄ba má má ndəm cilə bí nì. ⁴ Ja bí é ngə lɔ́ kálaad éga yí, bíméfwó bí é jee dúg váál má má mpu ndím̄ba má Kríst yí. ⁵ Zembî nyə a shígé fwo lwó íkala í búúd í ayág ndím̄ba wəɔŋgú nda á má ka sá ja gaád ná. A má sá ná Nkɛ̀nkɛ̀ Shíshim zəg wééshuli nyə, lwó mɛ̀nkɛ̀nkɛ̀ mí *búúd ɔ́ lwámá nə *buud ɔ́ mícúndá. ⁶ A má lwó bwo ná, ja búúd ɔ́ íkûl ishús bwé má magulə Jɔ́jɔ́ Lán yí, bə́nəŋ bēsh *Oyúðen bwé músə námə nə kəw ngwúd mísh má Zembî dí, bə́nəŋ bēsh bwé músə íkú́l í nyúul ngwûd; ŋkaagə Zembî nyə á kaag lúu má Kríst Yésus dí yí, í dúgyá námə nə bwo bēsh.

2:21 1Kr 3.16 **2:22** 1Pr 2.5 **3:1** Kol 1.25 **3:1** mə muud jí mímbwug dí: 4.1; Flp 1.7; Kol 4.18; Flm 1, 9 **3:3** 3.6 **3:4** Rom 16.24; 2Kr 11.6 **3:5** Kol 1.26 **3:6** ndím̄ba: 1.9-10; 2.13-14, 18-19; 3.9-11; Rom 16.25; Kol 1.26-27

7 Jɔjɔ Lâh wɔɔŋg wá Zembî nyə a sá mə mpaam, wɛɛf ŋkûl nyé, ŋwa mə íséyúð né mə kyéyug nə ndí yí. 8 Mə muud mə búl bə kú nə mfií mĩŋkɛŋkɛ mi búúd myêsh dí yé, Zembî nyə a sá mə mpaam né mə zég jaaw íkûl ishús tâŋ jɔjɔ məkál ná, Kríst ŋgə sá buud mbii mánywa múúd cúgé nə ŋkul shwánzələ má. 9 Mə jaaw bwo məkál, mə bágulə bwo ndím̄ba: ndím̄ba Zembî nyáméfwó muud nyá á té isá byêsh nyə á də baagulə shwoó dí kwóm kwóm yí. 10 Nyə a sá né mə zég bágulə búbélé wɔɔŋg shú né *Dɔ lú óbúgula í lwóg váál Zembî jí nə fug ísâ byêsh dí yí, isâ yâ jon, byɔɔŋg í ŋgə wá buud mányámád yí, nə byɔɔŋg í ŋgə lwó buud mpəl yí í mpúg. 11 Zembî nyə á bwey bə nə yuug jé á kandugə kandugə shú ísâ íni byêsh, nyə á má ka zə sá sóólágú kwon mə Cwám̄ba wúsú Yésus-Kríst dí. 12 Sə músə nə ŋkul jee kumə wá Zembî kú zhízhigə, nəcé sá mú búúd ó Kríst, sá ŋgə ntág *búgula nyə. 13 Mə ka ŋgə ci ná, bí tɛem dóg nda mə ŋgə bwəma nə *incwaw í ntug shú dán éga, bí kú wá mányúúl íŋkúŋkwon dî; incwaw í ntug íga í bá shúgula bí sâ gúmá.

Cɛlí má Kríst

14 Gwá wá jí ná, mə ŋgə kúd Dâ məbwón, 15 nyə muud nyə á gwiid* minjów mí búúd myêsh mínə, tɔɔ mya wa shí, tɔɔ mya jon dí yé, 16 mə ŋgə jəgula nə nyə ná, nda nywáá jí nə yáág-yáág mílwané ná, a sáág ná Nkɛŋkɛ Shíshim yé wáág bí məma mpífé

3:8 búl bə kú nə mfií: 1Kr 15.8-10; Gal 1.13-16; Flp 3.6-8; 1Tm 1.12-16 **3:9** 1.4 **3:10** 1.21, 23 **3:12** Rom 5.2; Heb 4.16; 10.19 **3:13** Kol 1.24 **3:14** 6.18-19 * **3:15** Bóól bwə ci ná gwiid ni mə ká ná «nyə wá nyə a tɛ». **3:16** Kol 1.11

mílâm dí cwû, lələshi bî. ¹⁷ Mə ɲgə námə jəgula ná, nda bi ɲgə *búgula nyə ná, a sáág ná *Kríst zág ji bí mílámúd, bi nádag nə cɛlí, bi ɲgə magulə nji sâ í zə nywadulə cɛlí yí, ¹⁸ shú ná bi bəg nə ɲkul ná, binôɲ míl míɲkɛɲkɛ mi búúd myêsh bí wámbúlag bímbí cɛlí má Kríst í bwáag yí, nə bímbí í gwáá yí, nə bímbí jí nə cé kələ gwów yí, nə bímbí jísə nə gwaálə shí yí. ¹⁹ Bi bəg námə nə ɲkul mə mpú cɛlí má Kríst í ɲgə ná ntə sə fɛg ni, shú ná mílâm mí lwándúg bí nə fɛg nə cɛlí ná cwós námə nda Zembî jí lwándúlá ná.

²⁰ Zembî muud jí nə ɲkul bul sá sə mənywa ntə bímbí sə má gwáámə nyə yí nə bímbí sə má tédúgá nə nyə e sá yé, nyə muud ɲgə sá nə ɲkul nyé í ɲgəg nə sêy sádí ícug dí yé, ²¹ *Də í sáág ná ikala í búúd byêsh í yág nyə gúmá kwonj má Yésus-Kríst dí, kandugə á kandugə. Amen!

4

Nyúul ɲgwûd

¹ Nda jí ntó ná, mə muud jí mimbwug dí nə ɲgələ sêy nə Cwámba yé, mə ci nááá, cugəgá mbii cug í mpíyá nə muud má bii njúwúlú Zembî ɲgə jôw buud yé. ² Ntó ji ná, muud kú bwɛle ɲkêny nyúul, də bə nji nə lám ná shɛɛ, kú nə mílámusa, ɲgwól jísow ɲgwól cɛlí. ³ ɲkɛɲkɛ Shíshim má sɛɲg bí ná bi ɲgəg nə cugə búmbə ɲgwúd; bulugá wá ɲkul ná cug búmbə jəɲg í bəg kú ntáma; bi ɔ shúgál gwo nə lám mətəla, nəcé lám mətəla wə ɲgə bádugə bí búmbə ɲgwúd.

3:17 Yuá 14.23; Ifz 5.2; Kol 1.23; 2.7 **3:18** Kol 2.2 **3:19** 1.23; 5.2, 25; 2Kr 5.14; Kol 2.9-10 **3:20** Kol 1.29 **4:1** 3.1 **4:2** 5.2; Kol 3.12-13 **4:2** Rom 8.13; Gal 6.8; Kol 3.9 **4:3** 2.14-16; Kol 3.14-15

4 Bi má jəlá nə cugə búmbə ɲgwúd nəcé Zembî nyə a jəw obúgula bəsh nə bwə bwándúg bwágə lúu ɲgwúd*; ntó, obúgula bəsh búsə mbwəɔɔdá nyúul ɲgwúd, bwə á ləg Nkəkəkê Shíshim ɲgwúd, 5 búsə nə Cwámba ɲgwúd, bwə ɲgə magula minjígulá mim-pwúd, búsə nə nduwán ɲgwúd†, 6 Zembî ji nji ɲgwúd, á jí Sónɲgá a shé bəsh yé; nyə wə má jwú nə shé bəsh, á də balan nə shé bəsh shú sálə ísəy byé, a jisə shé bəsh dî.

7 Nji, mbúgula yəsh nyə a shí ləg dé kəw lú yána váál *Kříst nyə á yigula nyə dwo mpáam dí yí. 8 Sá jəɔɲg wə jí cilyá Kálaad Zembî dí nó:

Ja nyə á kə gwów yí,
nyə á bii mikwám kə nə ndî;
a mú yə búúd məyəna.

9 Ká, ja bwə cí nə nyə á kə gwów yí, ntó má kə ná jí? Ngaá ntó má kə ná nyə á fwo téed shulə kə shí ga dí shí? 10 Muud nyə á shulə yé, nyə námá wə nyə a bád kə zhwááɲgê, cɔ jɔɲ lə gwów dəsh; í á bə ntó shú nə nə shí nə gwów byəsh í bəg nji nyə nə nyə. 11 Məyəna nyə á ɲgə yə buud má má á ɲgə bə nə, nyə a sá nə bóól búúd bwə bəg *buud ɔ lwámá, bóól *buud ɔ mícúndá, bóól obwiɲgye ɔ lân, bóól obaagulə ɔ gwoɔɲg nə oyíguli. 12 Nyə a sá ntó shú nə minkəkəkê mi búúd mí bəg fwámé ɲkwəmusá má sá ísəy, ɲgələ sá nə nyúúl má Kříst, *Də lú obúgula í láləg. 13 Bwə sáág ísəy byəɔɲg nə ndéé kə wóós nə

4:4 1.23; 2.18 * 4:4 bwágə lúú: Ná «bwə bá bə nə cugə á kandugə kandugə». 4:5 Yuá 10.16; 1Kr 8.6 nduwán: Mat 28.19; Rom 6.3-4 † 4:5 nduwán ɲgwúd: Bwə á ɲgə duwan shú má Cugye ɲgwúd. 4:6 1Kr 12.6 4:7 Rom 12.3, 6; 1Kr 12.11 4:8 Sôm 68.19 4:9 Yuá 3.13 4:10 1.23 4:11 1Kr 12.28 4:12 1Kr 14.26 4:13 Kol 1.28

shé bēsh shé má bá bə nə váál búgá ηgwûd, shé bēsh mpu *Mwân má Zembî váál ηgwûd, shé bēsh fifə námá bímbí Krîst mə fifə yí.

¹⁴ Í bág ntó shú ná sá nda ná nyingə bə íkúkágá, sá nda nyingə də ηgə yáŋgula nda ifúl í íntál í də yáŋgula ηgwɔɔ nə ηgwɔɔ ná; nda ná nyingə də ηgə bɛ njígulá wēsh í wóós yí, buud bwé á má kú nə dúlə kúl bóól íbíd wá bwé nda ná nyingə nyúg sê.

¹⁵ Sá mú bá yida də jaaw óbúbálé nə lâm ceelí, sá ka ηgə wíy məzhí məsh ηgə bə nda Krîst muud jí líu yé. ¹⁶ Nəcə nyə Krîst wé ηgə sá ná Dɔ dēsh ncindí í bág fwámé téegyá nda nyúúl muud, kúl nyúúl jēsh jé jiya dí, misəsagə myâ məbwɔɔ mə nyúúl ka ηgə laad byo. Dɔ ka bə ntó, kúl nyúúl jēsh ηgə séy váál í jí yí, nyúúl nyēsh ka ηgə wíy nə ceelí.

Kuú njəənd ágúgwáan

¹⁷ Mə ka ηgə ceeł lās fwámé lās Cwám̄ba ηgə mpu, ηgə ci nááá: kúgá ná ηgə kyey kuú njəənd óhááden; bwé ηgə sá isâ nə milúu myán, milúu ka ηgə zhíηg bwo ntó kú nə wímbálé. ¹⁸ Milúu mí á má shila‡ bwo, bwé cúgə nə ηkəw cəg Zembî nyə a má yə búúd yíid nəcə shúg dásé bwo mílúúd yí nə bimbulálə mílám mí á má bimbula bwo yí. ¹⁹ Milám mí músə bwo kú ná nə məcey, bwé á má ka wusə mányúúl ásíy-síy dí, ka ηgə bɛ misóólúgú mí áduđanâ məváił məsh, nə mbéé ncwanjé antɔ minji.

4:14 1Kr 14.20; Heb 5.13-14; Zhk 1.6 **4:15** 5.2 **4:15** 1.22

4:16 1.23; 2.21-22; 4.13, 25; Kol 2.19 **4:17** 5.8; Rom 1.21; 1Pr

1.14 ‡ **4:18** milúu mí á má shila: Ciyá ni jisə námá 2Kr 3.14; í kó ná «milúu mí músə bwo kú ná nyingə də mpu bii isâ, kú mpu faas».

4:19 Kol 3.5

20 Nji bi báá, kéel má *Kríst bí á gwág yí í áshígé jígǔli bí ntó. 21 Ngaá ná kéel mæ Kríst wé bí á gwág yí? Ngaá ná minjígǔlá myé bí á ηwa myá mí á bæ obúbálé wé Yésus? 22 Ká ji? Í jii ná bi myáásug kukwumuga múúd bí á fwo dæ bæ kuú njɔɔnd ácwúlúd yí, kukwumuga múúd í dá ηgə yúúd yúúdúg, ηgólə bɛ məshügá íwímbúg í ηgə shüg nyə yí. 23 Í jii ná milâm nə milúu mí ηgəg nə nyiηgə bul bæ bí gúgwáan nə gúgwáan. 24 Í jii ná bi bwáádúg kukwumuga múúd ágúgwáan, kukwumuga Zembî nyə a má sá ná í bəg nda nyəméfwo, í ηgə bɛ otátəlí nə cug mənəkúl í ηgə zhu óbúbálé dí yí.

25 Nda jí ntó ná, myaasugá ijɔɔ. Nə ndéé, muud yēsh má jəlá nə bwiiηg ηgwól nji óbúbálé, nəcé shé músə leedyá nda ikúl í nyúul muud. 26 Í ká bæ ná muud má gwág zhwuηá, kə bey ná a sáág *sám; a kú ntəg bíd nə jwów í jíməg a njúl ná nə zhwuηá. 27 Bi kú bæeg yə Njwû məjamb zhií. 28 Muud nyə á dæ júwo yé yówug júwo; a yídag sêy nə məbwé mé shú ná a bəg nə sâ jí nə ηkul kwíind nyəméfwo, kwíind námə ηgwól múúd jí nə məyáηgan yé. 29 Muud kú ná nyiηgə cúwal ícúwúlí-cúwuli nyádí mpud; ηkí í jii ná bí lásúg íí, bí ci nji jɔjɔ íciyá bísé nə ηkul sá ná muud lálug búgád yí, íciyá bísé nə ηkul kwíind búúd bwé gwág wá yí. 30 Zembî nyə a wá bí Nkəηkê Shíshim tâη məyigyé ná á bá yíl bí mənnyámád. Kúgá sá ná Nkəηkê Shíshim wɔɔηg shúsúlág. 31 Ofimâl, nə dúlə nyada, nə impimbə, nə ozhuyâ, nə *bwaasúlə mpu,

4:23 Rom 12.2 **4:24** Mat 1.26-27; 2Kr 5.17; Kol 3.10 **4:25** 4.16; Zak 8.16-17; Kol 3.8-9 **4:26** Zhk 1.19-20 **4:28** 1Te 4.11
4:29 5.4; Kol 3.8; 4.6; Zhk 3.10 **4:30** 1.13-14; Iza 63.10; Rom 8.23; Gal 5.25

tɛɛm bæ dúl váál gwɔ̄lɛ lâm dêsh, byêsh íni í shínúg bídí ícug dî. ³² Yidagá bæ nɛ osusa, bí dɛ gwág búúd bêsh cɛy lámúd, bí dɛ sá ná, ɲgwól juu ɲgwól, ɲgwól juu ɲgwól, námá nda Zembî nyə á juu bí lúu má Kríst dí ná.

5

Kuú njɔ̄nd cɛlí

¹ Nɲaá bí jisə bwán Zembî mə búl cɛɛl wá, ɲgəgá nɛ sá nda nyə. ² Nɲwagá kuú njɔ̄nd cɛlí námá nda *Kríst nyə á cɛɛl sɛ ná; nyə á cɛɛl sɛ váál á ná nyə á kɛɛnzh cug jé yə Zembî shú dásá, a bæ sɛ *mɛtúnuga mə anywa məcud wá Zembî.

³ Bwá nda ná dɛ cwééd bí nɛ jaŋga, nɛ dúl váál mísóólúgá mí ádɛdaná myêsh, tɔɔ yéesh məbii. Isá íni í ájáláyé nɛ miŋkɛŋkɛ mi búúd. ⁴ Kúgá ná nyiŋgə dɛ cúwal ícúwáli-cúwáli, muud nda ná lás nda a cugé nɛ lúu, kú sá bów-bów fyaŋga. Ntɔ nyə ájáláyé. Yidagá dɛ lɔ mənywa Zembî ɲgá sá bí má. ⁵ Bɪ mə jɛlá nɛ wámɛlɛ mpu ná, tɔɔ muud jaŋga, ɲkí muud jí nɛ cug ádɛdaná yé, ɲkí ntâg muud jí nɛ yéesh məbii yé, ɲgwúd nɛ ɲgwúd nyə abúɛ bæ nɛ kɔw Faan mə Kríst bá Pɛpá Zembî dî; yéesh məbii jisə dúl váál yálɛ zembî áyadúg gúmá.

⁶ Bɪ kú bíd ná muud zág shiig bí nɛ mɛɛé zhizhe kaand. Váál ísá byəɔŋg wá í dɛ sá ná mpimbə mə Zembî í bííg buud ɔ məbún. ⁷ Kúgá dɛ fɛla sámbá

4:32 Mat 6.14; 18.22-35; Kol 3.12-13 **5:1** Mat 5.48; 1Yn 3.1
5:2 3.17-18; 4.2, 15-16; 1Kr 8.1; 2Kr 5.14; Gal 6.10; Flp 2.2; Kol 2.2;
3.14-15 mɛtúnuga: Gal 1.4; Heb 10.5-10 **5:3** Gal 5.19-21 **5:3**
Kol 3.5 **5:4** 4.29; Kol 3.8 **5:5** Rom 5.17 **5:6** Rom 1.18; Ifz
2.3; Kol 2.4, 8; 3.6

nə bwo. ⁸ Yág, bi á bə nə milâm yídúgú nə yídúgú; ká, bi músə nə mənkenya mílámúd ja gaád; ηwagá kuú njɔnd á mənkenya. ⁹ Mənkenya máá mə du bə, nə jɔ lâm, nə otútəlí, nə obúbálé. ¹⁰ Bi ɔ du sɔ nji sá Zembî mə gwág nywa yí. ¹¹ Kúgá du nyí misóólúgú myâ məyídúgúd, mí cúgέ nə mfíí. Yidagá du lwó nə misóólúgú myɔɔng mí anywáyé. ¹² Isá bwé dú ηgə sá máyídúgúd yí í cúgέ sá mə dú bwiiηg, sálə shwôn. ¹³ Ja mənkenya mə mə kwan gúl sá yí, sá jɔɔng mú nyîn nda jí ná. ¹⁴ Nəcə mənkenya wé mə dú sá ná sá jêsh nyínúg nda jí ná. Gwé wé bí mə gwág gúl ciyá ná:

Wo muud jí gwád yé, juumúg.

Wɔɔlúg wú mí múηád,

Kríst ka kwan wo.

¹⁵ Bi ɔ mpú du baagusə kuú njɔnd wún nə bi kú ηgə cugə nda iwagulála, bi cúgəg nda buud bwé mə kyé wá. ¹⁶ Yílúgá fwála míkwámúd*, bôw mwôw mága. ¹⁷ Né ndeé, kúgá du wagula, dugá mpu wámbulə sá Zembî mə jí yí. ¹⁸ Kúgá du ηgul nə ndeé shwág, váál íηguluga dɔɔng í du kənd múúd íntíwúlíd. Yidagá du sɔ nə bi lwándúg† nə Nkɛηkɛ Shíshim. ¹⁹ Dugá sey ósôm nə miηgwa nə isusa yá Zembî ja bí mə dú lésha yí; dugá ságusə Cwámba

5:8 yídúgú nə yídúgú: 2.3, 11-12; 4.17-18, 22; Kol 3.7; Tit 3.3 mənkenya: Yuá 8.12; Kol 1.13; 1Pr 2.9 **5:9** Gal 5.22-23 **5:10** Rom 12.2; 1Te 5.22 **5:13** Yuá 3.20-21 **5:14** Iza 26.19; 60.1; Rom 13.11; Zhk 5.8 **5:16** Kol 4.5 * **5:16** Ciyá Pwòl nyə á balan nə ndí na ni, bóól bwé ci gwo nó: «Mpugá balan nə məfwála mə cug».

5:17 1.17; Rom 12.2 **5:18** Mik 23.31-35; Rom 13.13 † **5:18** Na ηgə ceel ci ná «bi shwágúg nə Nkɛηkɛ Shíshim» nda búúd bwé dú shwág nə məlwəg ná. **5:19** Sôm 33.2-3; Kol 3.16-17; Heb 13.15

ísusa dí nà lám wêsh. ²⁰ Dugá lɔ Zembî Sósɔŋgú kwoŋ má Cwám̄ba wúsú Yésus-Kríst dí ja jêsh dí nà sâ jêsh dî. ²¹ Dugá sá mpádúgá nyín nà muud yêsh jweeg lúu magulə nà ɲgwól jwúg nà nyə nəcə gwɔ́ɔ́lə bí ɲgá gwɔ́ɔ́ Kríst yí.

Cug á njów bâ

²² Budá o, bídúgá nà ogwúm bún bwá jwúg nà bí váál í jálá nà Cwám̄ba yí. ²³ Nəcə mudúm má jwú nà mudá yé námá nda *Kríst mə jwú nə *Dɔ lú óbúgula ná; Dɔ dɔɔŋgú, nyə á cug dwo, dúsə nyúúl nyé. ²⁴ Ná ndéé, váál Dɔ í ɲgá sá Kríst məgwág yí, ntó námá wá búdá bwá jálá nà sá ógwúm bán məgwág məzhií mēsh yé.

²⁵ Bi bāŋ ogwúm, cɛɛlɔgá budá bún váál Kríst nyə á cɛɛl Dɔ yí, váál cɛɛlí á nà nyə á keenzh cug jé shú Dɔ. ²⁶ Nyə a sá ntó nà á gusa dwo nə məjúwó nə ciyá jé shú nà í bág ɲkɛŋkɛ Dɔ, ²⁷ í nyínág nyə milwaná mi cúwəla nda mudá, kú nə lág, kú nə mbwad, ɲkí gúl váál sâ ni, nji ɲkí ɲkɛ, kú nə sá á jumág. ²⁸ Váál cɛɛlí jɔɔŋg wá ɲgwúm má jálá nà cɛɛl múdá yé yí, cɛɛl nyə tãŋ nyúúl nyé á nyəmɛfwô. Muud mə cɛél múdá yé yé, á cɛɛl nyəmɛfwó. ²⁹ Muud nyə abwélé mpíi nyúúl nyé á nyəmɛfwô, mbô. Muud yêsh má dɛ wɛil nyúúl nyé, dɛ ɲwa njugú nə nywo námá nda Kríst ɲgá ɲwa njugú nə Dɔ ná, ³⁰ Dɔ dúsə nyúúl nyé yí, sá búsa ikúl ya nyúúl nyé nyɔɔŋg. ³¹ Sâ jɔɔŋg wá jí ciyá

5:21 Kol 3.18–4.1; 1Pr 2.18–3.7; 1Tm 2.1–13; Tit 2.1–10; 1Yn 2.12–17
5:21 1Pr 5.5 **5:22** Kol 3.18; Tit 2.5; 1Pr 3.1 **5:22** 1Kr 14.34–35
5:23 1.22; 1Kr 11.3 **5:25** 1.23; Kol 3.19; 1Pr 3.7 **5:25** 3.19
5:26 gusa dwə nə məjúwó: Rom 6.3–4; Tit 3.5; Heb 10.22 **5:27**
 1.4; 2Kr 11.2; Flp 1.10; Kol 1.22 **5:30** 1.23; 1Kr 12.27 **5:31** Mət
 2.24

Kálaad Zembî di yí, ná: «Nda mé mé kwambulə bwo ntání ná, mudúm mé bá lúgə sóŋgú bá nyɔŋgá, a kə leedya nə mudá yé, bá obá bwé mú bæ nyúul ηgwúdu.» ³² Ndímba ni wúsə ayíyáág; mé jaaw bí ná í dúgyá nə Kríst bənŋ Dɔ lú óbúgala. ³³ Nji, í dúgyá námə nə bî: muud yêsh céélug mudá yé nda nyəméfwó, mudá yág ηgwúm yé gúmá.

6

A bwân nə obyɔl

¹ Bwân ɔ, ságá obyɔl bún váal mágwág mé jálá nə Cwám̄ba má, ntó ji tátəlí. ² Nəcə nyúl mpéndí í ηgə ci ná «gúmálúg sóŋgú wô bá nyɔŋgú wô», mpéndí nyɔŋg ntâg ɔ í tééd bæ nə ηkaagə, ³ nyísə nə ηkaagə ná: «Wo dúgúg mánywa, wo cugə kwóm kwóm shí gaád». ⁴ Bi bāŋ obyɔl ntâg íí, kúgá sá nə kuú njɔnd wún í bág cındal bwán nə bwé dúg sá bí mɪŋgáádé. Yidagá ηgə wíl bwo, ηgə lwó bwo cug, ηgə yə bwo fwámé njígúlá í ηgə zhu wé Cwám̄ba yí.

A málwaa nə omása

⁵ Yé málwaa, ságá omása bún bā wa shí mágwág; mágwág mɔŋg mé dúg bæ nə gwɔ́gəgə nə mɔjigawa, nə lám ηgwúd, váal mágwág í jálá nə *Kríst yí. ⁶ Í kú ntâg dɔ bæ nji bwé mé fwo fála bî, nda sá mé cí ná bí ηgə sɔ ná buud ɔ bwé gwágúg bí nywa. Dugá sá mágwág mâ ná bi búsə málwaa mé Kríst, bi ηgə leel sá sâ Zembî mə jí yí. ⁷ Séyúgá nə bwo váal í ηgə wú lám dí cwú yí, nda sá mé cí ná bí ηgə sêy nə Cwám̄ba, kú bæ búúd. ⁸ Ngaá bi mə mpú ná tɔɔ lwaá tɔɔ muud

5:32 Mbá 19.7 **6:1** Kol 3.20 **6:2** Mbá 5.16 **6:4** Kol 3.21

6:5 Kol 3.22-25; 1Tm 6.1-2; Tit 2.9-10; 1Pr 2.18-21 **6:6** 1Kr 7.22

6:8 2Kr 5.10; Kol 3.24-25

cúgέ lwaá yé, muud yêsh mə sá jɔjɔ sósólúgú yé, mə bá ηwa myéna wó Cwám̄ba? ⁹ Bi bân omása ntâg hí, cugəgá nə məlwaa mún váál ηgwûd dɔɔηg. Yowugá cwambulá. Ngaá bi mə mpú ná nə məlwaa mún nə bí, Mása wán á binónη bēsh ji gwów jonηd, nyə ádé ntâg baam nə ηgwól múúd ntɔ ηgwól?

Lúmbúli mə mbúgula

¹⁰ Ciyá mə zé jéna ci bí yí jí ná, ηwagá yáág-yáág ηkûl mə Cwám̄ba, í lúlushig bí nyádí kwon dî. ¹¹ Nwagá məkwɔɔ mə dósomb mēsh Zembî mə yé búúd má, bi bég nə ηkul mə du tél kuú ja Njwû məjamb mə du zé nə zhwog məkəη mə zə du ceel nyúg bí yí. ¹² Buud dí sé ηgə lúmbuli nə ndí wá. Sé ηgə lúmbuli nə isâ yâ məyídúgú í ηgə wá buud mányámád yí, nə isâ byēsh í ηgə lwó buud mpəl yí, nə byɔɔηg í ηgə bə nə minkwónη wa shí á məyídúgú yí, nə məjamb mäsé gwów jon dí má. ¹³ Gwə wə mə cí ná, ηwagá məkwɔɔ mə dósomb mēsh Zembî mə yé búúd má, du ji nə ndí, bi bág bə kú fúfug ja məfwála mə bá ηkanɔgula bí yí, bí lúmbuli nə ndéé ntɔ, bi tél nə shîm. ¹⁴ Bi ɔ yím mányúul! Bi ɔ du cugə nji óbúbáléd, óbúbálé bwə bég bí tâη nda kandá ízimbî. Bí du námə cugə otútəlí dî, otútəlí bwə bég bí nda wáma íηkwánz bwə du búdal bəd nə ndí yí. ¹⁵ Ságá nə məkuú mún mə dúg bə kweéshá kələ bwiiηg Jɔjɔ Lâη í dú wá búúd mətala mílaméd yí. ¹⁶ Na isâ íni byēsh dí, bí ka námə du bii búgə nda buná, gwə wə í é du jímə ílá í kuda Múúd Lúmbúli nyə é du wusə

6:9 Kol 3.25; 4.1; Zhk 2.1 **6:10** Yuá 15.5; 1Kr 16.13 **6:11** 2Kr 10.4; 1Te 5.8; Iza 59.17 **6:11** Zhk 4.7 **6:12** 1.21; 2.2; 1Pr 5.8-9
6:13 Rom 13.12 **6:14** Iza 11.5 **6:15** Iza 52.7; Rom 10.15

bí yí. ¹⁷ Ságá ná cug á kandugə kandugə í bág bí nda tûm íŋkwánz zimbi má du búdal lúú nə ndí yí; bí ŋwa Milósú mí Zembî, kafwele mə Nkêŋkê Shíshim ó ni. ¹⁸ Nkêŋkê Shíshim dúg yə bí məváál má májəgula məsh tɔɔ bí təl jáyé cé tɔɔ jáyé, bí du jəgula nə Zembî, du téég nyə məbwə. Bi ɔ yáág ná bi dúg sá sóólúgú wɔɔŋg kú bwele káád. Bi ó du wá búúd ó Zembî bēsh bídí májəgulad. ¹⁹ Bí du námə wá mə shú ná Zembî wág mə Kéel dé mpu dí, mə dúg jaaw búúd *ndimba á Jɔjɔ Lâŋ ná kpwɔɔ kpwɔɔ, ²⁰ wâm lwámá Zembî nyə á yə mə wá Jɔjɔ Lâŋ, tɛɛm bæ ná í má kənd mə mímbwug dí. Dugá wá mə májəgula dí ná mə dúg bwiing Jɔjɔ Lâŋ wɔɔŋg ná kpwɔɔ kpwɔɔ váál í jəla yí.

Məbádá

²¹ Shú ná bi mpúg cé má təl yí nə sâ má ŋgə sá yí, mwááŋg Tishík má búl cɛel yé, sóol məsáal mə Cwámaba, sóol məsáal abúgúlág ŋgə zə, nyə é zə bá jaaw bî. ²² Mə wá má nti nyə ná a zág jaaw bí nda má jisó ná, a zə wá bí ŋkul mányúúlád.

²³ Zembî Sóóŋgú bá Cwámaba Yésus-Kríst bwə ó sá ná bí bwááŋg bēsh bi cúgəg ná shee, bwə ó sá námə ná bi cúgəg cɛelíd nə búgád. ²⁴ Buud bēsh bwə ŋgə cɛel Cwámaba Yésus-Kríst nə váál cɛelí í cúgé nə ŋkul shîn wá, Zembî kó sá bwo mpaam!

6:17 Iza 40.2; Heb 4.12 **6:18** 3.14; Luk 18.1; Mis 4.29; Rom 15.30; Kol 4.2-4 **6:20** 3.2; 2Kr 5.20; Kol 4.4 **6:21** Tishík: Mis 20.4; Kol 4.7-8; 2Tm 4.12; Tit 3.12 **6:23** bi cúgəg ná shee ... bi cúgəg cɛelíd: 2Kr 13.11 **6:24** Gal 6.18; 1Pr 1.8

Kálaad Zεmbî : Sə́ á Gúgwáan New Testament in Makaa

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Makaa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Makaa

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
d1606f4a-0ada-5be8-9b44-23b40e4b3495